

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

УДК 631.11:65.014.1.009.12

Чецька О. І., студентка 4 курсу
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація. Розглянуто сутність і значення конкурентоспроможності підприємства. Досліджено та систематизовано фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємства.

Ключові слова: економіка, підприємство, організація, конкурентоспроможність, фактори впливу на конкурентоспроможність, ефективність.

Annotation. The essence and importance of enterprise competitiveness are considered. The factors influencing the competitiveness of the enterprise are investigated and systematized.

Keywords: economy, enterprise, organization, competitiveness, factors influencing competitiveness, efficiency.

В умовах висококонкурентного середовища перед українськими підприємствами постає проблема невизначеності результатів реалізації власної конкурентної стратегії, яка зумовлена впливом сукупності зовнішніх чинників. Найбільш важливими є: стратегічні й тактичні дії існуючих та потенційних конкурентів, постачальників, споживачів, партнерів; економічна політика уряду; зміни у науково-технічному і політико-правовому середовищі тощо. Несприятливий вплив будь-якого з цих чинників може погіршити конкурентну позицію підприємства [1].

Конкурентоспроможність підприємства у широкому сенсі можна визначити як здатність досягати власних цілей в умовах протидії конкурентів. З цього випливає, що оцінкою конкурентоспроможності підприємства може бути «співвідношення сил» між конкретною компанією та її основними суперниками на ринку. Тому в теорії менеджменту до основних конкурентів відносять підприємства, близькі за характеристиками та стратегічній поведінці, які створюють так звану «стратегічну групу».

Питання дослідження конкурентоспроможності підприємства та способів її підвищення висвітлено у працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, серед яких: Довгань Л. Е., Должанський І. З., Загорна Т.О.,

Аакер Д., Акофф Р., Ансофф І., Віссема Х., Грейсон Дж., Кінг У., Томпсон А., Шендел Д., Амоші А. І., Градов А. П., Чумаченко Н. Г. та ін.

Метою написання тез є розгляд поняття конкурентоспроможності підприємства, дослідження факторів, що впливають на конкурентоспроможність підприємства, а також їх систематизація.

Вітчизняні науковці Сумець О. М., Сомова О. Є., Пеліхов Є. Ф. визначають конкурентоспроможність підприємства як його здатність у поточному періоді та в довгостроковій перспективі забезпечувати вищу, порівняно з конкурентами, ефективність виробництва та вигідність реалізації своїх товарів. Конкурентоспроможність є комплексною характеристикою, і тому вона є результатом діяльності всіх підрозділів підприємства у всіх напрямках виробництва та його обслуговування [2].

Конкурентоспроможність підприємства означає його здатність до ефективної господарської діяльності та забезпечення прибутковості за умов конкурентного ринку. Інакше кажучи, конкурентоспроможність підприємства – це здатність забезпечувати випуск і реалізацію конкурентоспроможної продукції [3].

Аби вести ефективну господарську діяльність варто уважно слідкувати за змінами у зовнішньому і внутрішньому середовищі, вміти передбачати їх та їхні наслідки, що можуть вплинути на конкурентоспроможність підприємства.

Існує ряд факторів, на які слід звернути увагу, основні з них:

- економічні – можна деталізувати як:
  - фінансові;
  - маркетингові;
- політичні;
- управлінські;
- кадрові;
- технологічні;
- інноваційні.

Усі фактори важливі, важко виділити найголовніші, та на думку автора, найбільший вплив мають політичні, управлінські та інноваційні.

Від політичної ситуації у країні залежить й стан її економіки, тож з цього випливає, що економічні фактори дещо залежать від політичних.

Адже за різних політичних режимів використовують різну економічну структуру. Від політики держави залежать й виходи вітчизняних підприємств на міжнародні ринки – задіяні маркетингові фактори. Але й складові економічних факторів, фінансові фактори, мають вплив на політику: лише маючи стійке фінансове положення, держава може розвивати себе й вітчизняних виробників.

Переплетені одне з одним й політичні з інноваційними факторами. Саме держава вирішує які галузі розвивати, фінансувати й у якому напрямку рушати науково-технічний прогрес, який є невід'ємною необхідністю будь-якого підприємства, аби воно йшло у ногу із часом.

Грамотне управління – запорука успіху. Тямущий управлінець, що знається на своїй справі, зможе організувати ефективну роботу підрозділів підприємства, підібрати персонал потрібних кваліфікації та досвіду й привести підприємство до лідерських позицій на ринку галузі.

Технологічні та інноваційні фактори тісно пов'язані між собою. Обидва вони є складовими науково-технічного прогресу. Ці фактори доповнюють одне одного й однаково важливі для розвитку підприємства, досягнення й утримання ним належних конкурентних позицій.

Розглянемо кожен фактор впливу на конкурентоспроможність підприємства більш детально.

Економічні фактори. Крім самих людей, для ринків важлива купівельна здатність. Загальний рівень купівельної спроможності залежить від рівня поточних доходів, цін, заощаджень і доступності кредиту. На купівельній спроможності позначаються економічні спади, високий рівень безробіття, зростання вартості отримання кредитів, і навіть: обмінний курс національної валюти, рівень оплати по заставних, рівень інфляції, економічний цикл [4].

Політичні фактори. На маркетингових рішеннях сильно позначаються події, які відбуваються у зовнішньому середовищі. Воно складається з правових засад, державних установ і груп громадськості, які мають вплив на геть різні організації та окремих осіб і обмежують свободу їх дій у межах суспільства.

Управлінські фактори. Зазвичай на підприємстві існує декілька підрозділів, кожен з яких вносить свій внесок у загальну ефективність

підприємства. Успіх підприємства залежить від сукупної роботи усіх підрозділів, які є шестернями у механізмі підприємства. Без одного з них «механізм» розвалиться. Тож задля збереження конкурентоспроможності необхідно організувати ефективне управління кожним з підрозділів.

Кадрові фактори. Для виконання будь-яких робіт потрібен персонал. Від нього залежить успіх та конкурентні позиції підприємства. Отже, наявність на підприємстві достатньої кількості персоналу належної кваліфікації та можливість залучення найму необхідних працівників відіграють важливу роль.

Технологічні фактори. Однією із впливових сил, що визначають долю підприємства, є технічна і прикладна наука. Будь-яке науково-технічне нововведення загрожує великими довгостроковими наслідками, які не завжди вдається передбачити. Зміни у технології впливають на всі організації та підприємства, і вимагають врахування.

Інноваційні фактори. Підприємствам необхідно відновлювати свою матеріально-технічну базу, зокрема основні виробничі засоби, на інноваційній основі, тому що в сучасних умовах саме інноваційний тип поведінки суб'єкта підприємницької діяльності є засобом забезпечення виживання і функціонування на ринку [5].

На основі вищезазначеного можна зробити висновок, що на конкурентоспроможність підприємства впливає низка факторів. Важливим є розуміння того, що за правильного управління кожен фактор здатний сприяти формуванню додаткових конкурентних переваг, тому необхідно вчасно визначити фактори, проаналізувати їх вплив та можливі наслідки. Аби забезпечити підприємству ефективну господарську діяльність необхідно враховувати його специфіку та особливості галузі. Беручи до уваги, що зазначені чинники здатні сформувані конкурентні переваги для підприємства або ж навпаки знищити їх, необхідно розробити підходи до управління кожним чинником конкурентоспроможності.

Література

1. Фарафонова Н. В. Основні чинники впливу на конкурентоспроможність підприємств в умовах глобалізації / Н. В. Фарафонова //

Актуальні проблеми економіки. – 2012. – №8. – С. 219-226.

2. Сумець О. М. Оцінка конкурентоспроможності сучасного промислового підприємства: Навчально-практичний посібник. – 2-е вид., перероб. та доп. / О. М. Сумець, О. Є. Сомова, Є. Ф. Пеліхова. – К. : ВД «Професіонал», 2009. – 280 с.

3. Воробйов М. С. Чинники конкурентоспроможності продукції та їх характеристика. / М. С. Воробйов // Бердянський університет менеджменту та бізнесу. – 2012. – № 4. – С. 15-16.

4. Святненко В. Ю. Чинники підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств в умовах глобалізації / В. Ю. Святненко // Теоретичні та прикладні питання економіки: збірник наукових праць. – К. : ВПЦ «Київський університет». – 2010. – № 23. – С. 131-141.

5. Кривешко О. В. Чинники формування конкурентоспроможності підприємства та кластерів / О. В. Кривешко, П. В. Сідун // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2011. – № 720: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – С. 180-188.

Науковий керівник,
ст. викл.

Запащук Л. В.